

Təxminən 40 il bundan əvvəl, bax, bu yerdə atam durmuşdu, mən isə o tərəfdə durmuşdum. Şaxtılı-qarlı havada Vaqifin məqbərəsinin açılışı idi. Ondan sonra 1982-ci il iyulun 29-da atamla bərabər ikinci dəfə Şuşaya gəlmişdim. O vaxt Vaqif Poeziya Günləri keçirilirdi. Bu gün isə ikinci dəfə Vaqifin məqbərəsinin açılışını biz qeyd edirik. Vaqif Poeziya Günləri keçirilərkən atamın 59 yaşı var idi. Bu gün mənim 59 yaşım var.

İlham ƏLİYEV
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

“Şuşanın dirçəldilməsi sürətlə gedir və şuşalılar buraya qayıdırlar”

Dövlət başçımızın şanlı qələbədən sonra Şuşaya etdiyi növbəti səfərin ölkə əhalisinin hamısı kimi, məndə də yaratdığı təəssürat o qədər zəngin və qürurvericidir ki, hətta bu yığcam yazını hansı məqamla başlamaqda çətinlik çəkirəm. Şuşa görüşləri mənə ulu öndərin ölkəmizə birinci dəfə rəhbərlik etdiyi illərdə rayon və şəhərlərimizə reallaşdırdığı səfərləri xatırlatdı. O, istənilən rayona gedəndə özü ilə çoxsaylı ziyalılardan, hətta ailə üzvlərinin də aparılması ənənəsini yaratmışdı. Prezident İlham Əliyev də həmin ənənəni ustalıqla davam etdirir.

Xalq yazıçısı Mövlud Süleymanlı danışdı ki, Heydər Əliyev səfər çərçivəsində onu müşayiət edən ziyalılardan hər biri ilə ayrıca söhbət edir və hamısına da fərqli mövzularda suallar verirdi. İlham Əliyev də Şuşadakı Vaqif Poeziya Günlərinin açılışından sonra eyni hərəkətləri etdi.

Bəs bu yazını hansı arqumentlə başlayaq? – sualının cavabını isə Prezidentin İşlər İdarəsinin nəzdində fəaliyyət göstərən Prezident Kitabxanasının elektron resurslarında toplanmış məqalələrdən birində tapdıq:

“Azərbaycanın qədim mədəniyyət mərkəzi Şuşa şəhərinin tarixi keçmişini yaxşı bilən Heydər Əliyev bu şəhərin inkişafına çox böyük qayğı göstərmişdi. Şuşanın kurort şəhərinə çevrilməsi üçün qərarlar qəbul etmiş, genişmiqyaslı quruculuq işlərinə təkan

vermişdi. 1982-ci il yanvarın 14-də ümummilli liderin iştirakı ilə Şuşada Molla Pənah Vaqifin məqbərəsinin açılışı oldu. Bu, Heydər Əliyevin milli ədəbiyyata, tarixə, etnik mənsubiyyətə bir daha diqqətinin təzahürü idi.

Ulu öndərin 29 iyul 1982-ci ildə yenidən Şuşaya gəlməsi, elm, ədəbiyyat xadimlərini, ailəsini özü ilə gətirməsi Qarabağa olan diqqətini bir daha göstərdi. İyulun 29-dan avqustun 3-dək... bir sıra tədbirlərə qatılan ulu öndər avqustun 2-də Xurşidbanu Natəvanın abidəsinin açılışında iştirak etdi. Onun poeziya bayramında saatlarla görkəmli Azərbaycan şairlərinin şeirlərinə qulaq asması tədbirdə iştirak edən hər bir şuşalının bu gün də xatirindədir.

(ardı 2-ci səhifədə)

“Şuşanın dirçəldilməsi sürətlə gedir və şuşalılar buraya qayıdırlar”

(əvvəli 1-ci səhifədə)

Həmin illər Heydər Əliyevin göstərişi ilə açılan Xankəndi Pedaqoji İnstitutu da Qarabağın elmi-mədəni mühitinin formalaşmasına, yerli əhalinin ali təhsil almasına, doğma torpağa sıx bağlanmasına əlverişli şərait yaratdı”.

Yəqin ki, diqqətli oxucunun nəzərindən yayınmadı – Heydər Əliyev 1982-ci ildə Şuşada beş gün qalmışdı. Prezident İlham Əliyev də bundan əvvəlki səfərində qeyd etmişdi ki, adam Şuşaya gələndə buradan qayıtmaq istəmir. Fikrimizcə, bu fakt təkcə təbiətlə, insanlarla bağlı deyil, burada sırf mənəvi-psixoloji məqamlar da var. Yurda bağlılıq, vətəndaş təəssübkeşliyi, və cənab Prezidentin də dediyi kimi, mistik amillər də var ki, onlar ulu öndərimizi də, Prezidentimizi də Şuşaya möhkəm tellərlə bağlamışdır. Təsədüfi deyil ki, avqustun 30-da Şuşada keçirilən Vəqif Poeziya Günləri də məhz ulu öndərin adını daşıyan fond tərəfindən təşkil edilmişdi.

Dövlət başçımızın həmin tədbirdəki çıxışının bütün cümlələri hər bir soydaşımız üçün maraqlı və gözlənilən idi. Ancaq üç məqam var idi ki, onlar məni daha çox məmnun elədi. Birinci məqam Prezidentin çıxışında idi: “Şuşanın təməlini – hamımız yaxşı bilirik – 1752-ci ildə Pənəhəli xan qoymuşdur və gələn il biz Şuşanın 270-ci ildönümünü təntənəli şəkildə qeyd edəcəyik”. Bu isə o deməkdir ki, gələn il bizi daha möhtəşəm bir yubiley tədbiri gözləyir.

İkinci məqam tədbir başa çatandan sonra Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin sədri Anarın Prezidentə müraciətinə aldığı müsbət cavab idi: “Yazıçılar Birliyinin sədri Anar: İstəyirik ki, oktyabr ayında bizim qurultayı burada keçirək.

Prezident İlham Əliyev: Bəli, keçirin.

Anar: Xaricdən də qonaqlar olacaq. **Prezident İlham Əliyev:** Yaxşı olar. Yer də var burada keçirmək üçün.

Anar: Çox yaxşı, çox sağ olun!”
Yeni Azərbaycan Yazıçıları'nın oktyabrda Şuşada keçiriləcək qurultayında iştirak etmək üçün ölkəmizə gələcək əcnəbi yazıçılar da həm vandal qonşularımızın işğalı zamanı məhv edilmiş tarixi abidələrimiz və təbii imkanlarımızın vəziyyəti ilə tanış olacaqlar, həm də bərpa və quruculuq işlərinin sürətinə şahidlik edəcəklər.

Üçüncü məqam isə dövlət başçımızın rəsmi açılış mərasimindən sonra ziyalılarla söhbət zamanı dilə gətirdiyi təşəbbüs idi: “Mən fikirləşirəm ki, gələn il poeziya günlərini beynəlxalq tədbir kimi keçirək”. Yeni ermənilərin otuz ildə xarəbazara çevirdiyi torpaqlarımızı bizim iki ildə necə bərpa etdiyimizi beynəlxalq aləm də görsün.

Yeri gəlmişkən, dövlət başçımız bu qədim şəhərimizin bərpası istiqamətində həyata keçirilən tədbirlərin miqyasını Vəqif Poeziya Günlərinin açılış mərasimindəki çıxışında da yada saldı: “Şuşanın bərpası yanvarın 14-dən başlanmışdır və qısa müddət ərzində böyük işlər görüldü. İlk növbədə, yol çəkildi. İndi gəldiyiniz Zəfər yolu nə vəziyyətdə idi biz onu yanvarın 14-də gördük. Biz Füzulidən təqribən iki saat yarım, üç saata gəldik. Şaxtalı, qarlı hava idi, yol da yox idi, bir cığır idi, üstü buz, palçıq. İndi isə artıq asfalt yol tikilib və bu, elə Zəfər yoludur. Magistral yol da çəkilir.”

Prezident əlavə etdi ki, Füzuli şəhərindən tunellər daxil olmaqla, magistrat yol tikilir, daha qısa yol olacaq. Şuşanın elektrik təsərrüfatı bərpa edildi, buraya yüksək gərginlikli xətlər

Füzulidən çəkildi, yarımstansiya tikildi. Yeni, Şuşanı elektriklə təmin etmək başlıca vəzifələrdən biri idi. Düşmənin Şuşanı tərk edərkən Şuşanın su xətlərini partlatmışdı. Şuşaya suyun verilməsini biz bərpa etdik. İndi iki mənbədən Şuşaya su gəlir. Şuşanın tarixi abidələrinin bərpasına start verildi. Vəqifin məqbərəsi artıq bərpa edildi. Ermənilər tərəfindən dağıdılmış Vəqifin büstü bərpa edildi, dünyanın ikinci açılışı olmuşdur. Üç məsciddə təmir-bərpa işləri gedir. Yuxarı Gövhər ağa məscidinin təmiri, demək olar ki, bitmək üzrədir. Saatlı və Aşağı Gövhər ağa məscidlərinin təmiri ilə bağlı göstərişlər verildi. Bu məscidlərin təmirini yenə də Heydər Əliyev Fondu öz üzərinə götürmüşdür. Natəvən bulağı bərpa edildi, indi su gəlir. Ermənilər 17 bulağın 17-sini də qurutmuşdular. Əgər bu, erməni şəhəri idisə, nə üçün siz bu bulaqları qurudursunuz? Ondan sonra “Xaribülbül” oteli istifadəyə verildi, artıq may-iyun aylarında ilk qonaqlarını qəbul etdi və digər addımlar atıldı.

Ancaq dövlət başçımızın fikrincə, ən önəmli tədbir avqustun 29-da yeni yaşayış kompleksinin təməlinin qoyulması idi: “Bu yaşayış kompleksi Şuşanın baş planı əsasında inşa ediləcək. Şuşanın baş planı təsdiq edildi və çox müfəssəl, gözəl işlənmiş plandır. Birinci mərhələdə orada 25 yaşayış binasının inşası nəzərdə tutulur – üç, dörd və beşmərtəbəli yaşayış binaları ki, vətəndaşlar artıq Şuşaya qayıtmağa başlasınlar. Bu kompleks tədbirlər onu göstərir ki, Şuşanın dirçəldilməsi sürətlə gedir və şuşalılar Şuşaya qayıdırlar. Həm qrup-qrup öz doğma şəhərinə gəlib ziyarət edirlər, eyni zamanda, burada artıq açılmış obyektlərdə şuşalılar işlə təmin edilir. Beləliklə, biz Şuşanı yenidən dirçəldəcəyik”.

Yəqin ki, “Dədə Qorqud” filminin ssenarisinin Anarın yazdığını bilməyən yoxdur. Həmin filmin sonunda dastanın mətnində olmayan, bilavasitə Anarın əlavəsi olan bi məqam var. Dədə Qorqud əkin-biçin üçün yer hazırlayan şəxsə deyir: “Torpağı əkməyəcəksənsə, qorumağına dəyməz, qorumayacağınsansa, əkməyinə dəyməz”. Anar həmin məntiqin davamını avqustun 30-da Şuşada dilə gətirdi və bu yazını da qocaman yazıçımızın həmin çıxışından seçdiyimiz sitatla başa vururuq:

“Mən 2010-cu ildə bir mərasimdə çıxış edəndə – cənab Prezident də iştirak edirdi orada – dedim ki, mənim 72 yaşım var, amma söz verirəm ki, Sizinlə bir yerdə Şuşaya gedəcəyik və bu, baş verdi. Mən Allaha təşəkkür edirəm, taleyimə minnətdaram və Sizə minnətdaram. Sizə minnətdaram ki, o sözü desəmdə, bir də Şuşanı görəyimə inanmırdım, amma bu gün mən burdayamsa, Sizə minnətdaram, bizim müzəffər ordumuza minnətdaram. Siz bu qələbəni ordu ilə bir yerdə qazandınız. Amma diplomatik qələbəni, təbliğat qələbəsinə Siz təkbəşinə qazandınız. Çünki Sizin 4 ildə onlarla çıxışlarınız yeni Azərbaycanı tanıtdı, Azərbaycan həqiqətlərini çatdırdı. Bu da çox böyük bir hadisə idi. Siz bizə, Azərbaycan xalqına onun milli qürurunu qaytardınız. Bizim hamının qarşısında alınmış açıq, başımız dikdir ki, öz torpaqlarımızı qaytardıq. Bu torpaqlar bizə əzizdir. Amma indi şəhidlərin, qazilərin qanı, şəhid ailələrinin göz yaşları, Mehriban xanımın şəhid ailələri ilə görüşlərində axıtdığı göz yaşları ilə suvarılmış bu torpaqlar bizə iqiqat əzizdir, iqiqat doğmadır”.

İttifaq MİRZƏBƏYLİ,
“Xalq qəzeti”